

Ročník: 95

číslo: 7

15. února 2015

Cena: 10 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Téma:

**HUDBA
V CÍRKVI**

EDITORIAL

O tom, že hudba zušlechťuje lidské nitro, nemůže být pochyb. Přispívá člověku k jeho duševní pohodě, pomáhá mu relaxovat a snít. Provází ho věrně na celé cestě životem, na které mu coby opora usnadňuje krok, coby zázračný lék vylazuje vrásky a coby hojivý balzám uzdravuje duši. Stejně jako Boží slovo. Jaký tedy div, že se hudba tak dobře snoubí s vírou a že nám pomáhá, spolu se zpěvem, v liturgických obřadech posílit náš hlas... Až by se chtělo říci, a rozhodně to není vyloučeno, že hudbou k nám prostřednictvím nás samých, našich duší, promlouvá Bůh. Vždyť ne nadarmo si člověk od radosti zpívá...

Tak jako hudební nástroj je produktem lidských rukou, je hudební dílo výtvorem lidské duše. Odráží se v něm celá její hloubka, složitost a jedinečnost, její nevšední obsah. Člověk povstal z prachu Země a jako náhradu za svůj prostý původ dostal do vínku zázrak, nehynoucí květ, kvetoucí v jeho srdci. Vznešený rodokmen ukrytý ve světě bez hranic, kterým lidské nitro bezpochyby je. A tak se zde snoubí prostota se vznešeností, obyčej vedle zázraku. Stejně, jako v celé lidské historii. Vždyť se ani věřit nechce, že hudba, potažmo umění vůbec, je produktem stejné lidské duše, jako sváry, zlo a nekonečné války. Nebyl by to snad ani člověk, aby v jedné ruce nedržel nástroj, vyluzující tklivé tóny, vhánějící slzy do očí po staletí celým generacím, zatímco druhou svou rukou třímá zbraň. A tak tu hudba, její šlechetnost a jemnost stojí vedle hrubosti utrpení v celé své kráse a nahotě a zranitelnosti. Že je to paradox? Možná... Tedy, hudbo, vítěj ve světě paradoxů, vítěj ve světě člověka.

Klára Břeňová

Týdeník Církve československé husitské.
Iydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6
Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová,
redaktoři: PhDr. Václav Drašnar,
Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik.
Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková.
Tel. redakce: 220 398 107;
e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz.
Tisk: Grafotechna.
Distribuce a reklamace: A.L.L. production s. r. o.,
F. V. Veselého 15, 190 00 Praha 9,
tel. 234 092 866,
e-mail: martina.machackova@predplatne.cz.
Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Předplatné: F. Brynych,
tel.: 220 398 117,
e-mail: frantisek.brynych@ccsh.cz

ZE ŽIVOTA CÍRKVE Ekumena ve Slaném

I ve Slaném jsme hostili účastníky setkání v duchu Taizé. Silně nás inspirovali pro nastávající lednovou ekumenickou pobožnost v rámci Týdne za jednotu křesťanů. V Husově domě Evangelické církve metodistické proslovil kázání na verše z Janova evangelia (4,1-42) farář Církve československé husitské bratr Stanislav Jurek:

Ježíš cestou do Galileje prochází Samařskem. Samařané a Judejci byli nepřátelé. Náboženská příčina byla v tom, že Samařané za posvátný a kanonický text měli jen Tóru, tedy 5 knih Mojžišových. Judejci uznávali za normativní i další spisy Starého zákona včetně proroků. Jak už to bývá, obě strany sporu měly svá vlastní kultická místa. Nepřátelství šlo tak daleko, že Židé se Samařany nemluvili a naopak. Vidíme, že Ježíš svým osobním postojem a jednáním tuto situaci překonává. Zastihujeme jej unaveného cestou se svými učedníky – s námi – nechápavými, plnými předsudků: „...divili se, že rozmlouvá se ženou“, ale Ježíš ví, kde se osvěžit a nabrat sílu k další cestě, jejíž cíl zná – je to Boží království. Jeho závdavkem je přijímání vody od Samařanky a vylití vody živé na ni. Studna je hluboká. Těžíme z ní hlubokou moudrost Božího slova už od časů Jákovových. Pán Ježíš tuto nezávadnou zdravou vodu obohacuje svým Duchem a činí ji vodou živou. Kdo od Pána Ježíše přijme vodu živou, „stane se v něm pramenem vyvěrajícím k životu věčnému“. Čerpejme a oživejme!

„Bylo kolem poledne.“ Ještě za deset nebo už za pět minut dvanáct? Pán Ježíš nám daruje poslední čas. „...pohleďte na pole, že již zbělela ke žni.“ Už není čas se přít, zda na té či oné hoře. „Ale přichází hodina, ano již je tu, kdy ti, kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat v Duchu a Pravdě.“ Obojí k sobě patří. Jinak budou obtěžovat ulitlí ducháčkové nebo napadat pravdobjíci. O nás ať platí: „Jiní pracovali a vy v jejich práci pokračujete.“ V Duchu

a Pravdě. Samařané prosili, aby u nich Ježíš zůstal. My Slánští prosíme: „Zůstaň s námi, Pane Ježíši.“

Ale co když s námi v Duchu a Pravdě Pán Ježíš zůstává také v poselství bratra Aloise z Taizé? Bratr Alois je nadán odvážnou představou, že to, co mnozí považují za vzdálené či dokonce sotva uskutečnitelné, je možné záhy, ne-li hned. Přichází s převratnou myšlenkou, že „eucharistie není pouze vrchol jednoty, ale je to také cesta k ní“. Bratr Alois se nás ptá: „Neměly by církve... nabídnout větší eucharistickou pohostinnost těm, kteří vyjadřují touhu po jednotě a věří ve skutečnou Kristovu při-

tomnost?“ Bezprostřední reakcí husitského společenství je oznámení, které je zároveň pozváním: Bohoslužby jsou u nás každou neděli ve 14 hodin.

Ovšem, že jsme si všichni vědomi složitosti teologie a věrouky. Právě proto nás bratr Alois vybízí k dialogu na základě studia Písma svatého. Známe riziko, ale není pochyby, že v Duchu a Pravdě docházíme osvobození od předpojatosti a jsme obohacováni. Obdarování druhými v Kristu rádi a s díky přijímáme.

Vzájemné poznání a sdílení jednotlivců a rodin velmi prospívá a bratr Alois je vřele doporučuje.

Spolupráce v sociálních službách nás činí prokazatelnými křesťany. Společné modlitby už máme dohodnuty na každé poslední úterý v měsíci. Místo konání budeme střídat. Nesmíme zapomenout, že modlitbami máme získat sílu pro dosahování náročných met. Nemají posloužit ke snadnému sebeuspokojení a jako úniková cesta. To vše Pánu Bohu poručeno.

Stanislav Jurek

NAD PÍSMEM

Setkání s Ježíšem nás neizoluje, ale vrací zdravé do života

Mk 1,40-45

K Ježíši přijde malomocný a na kolenou ho prosí: „Chceš-li, můžeš mě očistit.“ Ježíš se slítoval, vztáhl ruku, dotkl se ho a řekl: „Chci, buď čist.“ A hned se jeho malomocenství ztratilo a byl očistěn. Mk 1,40-41

Bratři a sestry, je nemoc Božím trestem? Měl jste někdo žloutenku nebo nějakou jinou nakažlivou nemoc? To člověka odvezou na infekční oddělení do nemocnice a pobude si tam pěkných pár dnů. Kdo jste něco podobného prodělali, asi se vám tajil dech při prvním biblickém čtení dnešní neděle. Co prožívali lidé ve starozákonní době? Nemocnice tenkrát nebyly, uzavřená oddělení také ne, proto jednoduše nemocné vyháněli za město. Pryč do pustiny. Ať se nenakazí další. Což je celkem pochopitelné.

Co znamenalo být malomocný? Bylo to ve stejné rovině jako být mrtvý. Malomocní žili mimo společnost. Nesměli vstupovat do měst, která měla hradby. Lidově řečeno: byli „odepsaní“. Daleko více umírali na vydědění ze společenství a vztahů s druhými lidmi než na nemoc samotnou. Horší bylo, že mnozí považovali nemoc za Boží trest. „Čím se ten člověk provinil, že takhle trpí?“ Mnozí soudili: „To má z toho, jak špatně žil. Pán Bůh ho potrestal.“

A když onemocníme sami? Každý duchovní by mohl vyprávět, kolik lidí mu klade rozhořčenou otázku: „Co jsem komu udělal, že mě postihla tato nemoc? Copak jsem horší než jiní lidé?“ Jen si vzpomeňme, kolikrát nás tyto starozákonní otázky napadaly.

Také když bohatý Jób (starozákonní kniha Jóbova) rázem zchudnul, ztratil rodinu a onemocněl malomocenstvím, shodli se jeho přátelé na obvyklém názoru, že je to trest za jeho hříchy, za špatný život. Jób však odmítá toto přijmout. A Písmo mu dává za pravdu: „Tvé trápení není Boží trest. Bůh je ti v tvém trápení blízko. Tvé trápení tě učí důvěřovat Bohu a spoléhat na Hospodina.“

Bylo lehké uzdravit malomocného? Bylo to asi tak „lehké“ jako vzkřísit mrtvého. Zbavit někoho malomocenství mohl jedině Bůh. Evangelium dnešní neděle je jedním z nejpěknějších textů Nového zákona k otázce

nemoci a trápení. Kristova sláva září do našich nemocí, hříchu a pýchy. Setkání s Kristem nás neizoluje od okolí, ale vrací nás zdravé do života. Setkáváme se i já s Ježíšem, který nade mnou „se slituje“ a uzdravuje.

Co víme o malomocném v textu Markova evangelia? Prosí o uzdravení. Nevíme, odkud věděl o Ježíšovi. Rozhodně musel alespoň něco vědět nebo tušit o Ježíšově spojení s Bohem. Přichází a říká: „Chceš-li, můžeš mě očistit.“

Ve starozákonních vyprávěních jsou dva příběhy, ve kterých je dotyčný malomocný na přímluvu proroka vyléčený. Vždy však pro to musí něco udělat. Buď dlouhou dobu čekat nebo se jít několikrát namočit do špinavé řeky. Nic nemohlo přesvědčivěji ukázat, že s Ježíšem byl

Pane,
dáváme tobě všechna
svá malomocenství,
proměň je.
Ať se nad naším
malomocenstvím oslavíš ty,
mocný Pán
a Bůh.
Dáváme se ti
plně k dispozici.
Amen.

Z kazatelského plánu

Poslední neděle po Zjevení

Dej mi poznat svoje cesty, Hospodine, uč mě chodit po tvých stezkách. Ved' mě cestou své pravdy a vyučuj mě, vždyť jsi Bůh, má spása. ŽALM 25,4-5

První čtení: 2. Královská 2,1-12

Tužby pro dobu po Zjevení:

2. Abychom Pána Ježíše slovy vyznávali i životem následovali, modleme se k Hospodinu.
3. Abychom Božímú slovu pozorně naslouchali a ve skutek je uváděli, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku, Hospodine, světlo tvé pravdy zazářilo do našich srdcí. Proměň nás skrze svého Syna, abychom evangeliem proměňovali svět! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 2. Korintským 4,2-6

Evangelium: Marek 9,2-9

Verš k obětování: Žalm 27,1

Verš k požehnání: Marek 9,7

Modlitba k požehnání:

Panovníku, Hospodine, děkujeme ti, žes nás pohostil u svého stolu. Osvobod' nás od duchovní pýchy a daruj nám vytrvalou důvěru ve tvé milosrdenství! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 46, 47, 49, 101, 116, 197

Bůh, než že tento malomocný byl zdravý okamžitě. Ježíš posílá malomocného, aby se ukázal kněžím. Posílá jej udělat to, co měl vykonat každý podle platných řádů tehdejší doby. Na jedné straně je Ježíšův mimořádný čin uzdravení, jehož podstata je skrytá lidským očím. A na druhé straně řád a předpisy Zákona. Mimořádné Boží slitování se nad námi, to, že nám odpouští naše hříchy, že nám dává sílu do dalšího života – to vše nepopírá povinnost, které nám jsou svěřené. Na svou víru ani na své náboženství se nemůžeme vymlouvat, stojíme-li před úkoly ve svém životě. Nelze ve jménu Boží svobody nám darované vnášet chaos do svých životů či do životů svých bližních. Ježíš říká tomu člověku, aby nic nikde ne-

řikal. V dnešní době je tomu naopak. Hodnotíme skutky podle toho, jaká se jim dává „publicita“, podle toho, jaký mají ohlas v novinách a televizi. Nemá-li něco velkou reklamu, jakoby to ani neexistovalo.

Proč Ježíš dopředu odmítá svědectví tohoto člověka? Možná proto, aby ho chránil – před ním samým. Před tím, aby se ztratil v těch vnějších věcech. Aby v neustálém vychvalování zázraku uzdravení od malomocenství nezapomněl sám na sebe, aby se tak jeho svědectví nestalo jen vnější pózou. Ježíš chce také chránit své svědectví. Aby se nestal jen kouzelníkem, plnicím každé lidské přání na počkání. Třetí věcí je zvláštní paradox: Ježíš, který vyšel, aby zvěstoval Boží království, je

nucený zůstat na opuštěných místech. Bývalý malomocný, který trávil kdovíjak dlouhý čas mimo společnost, ohlašuje své zdraví. Uzdravený, který se nemohl nabažit vyprávění o tom, co zažil, donutil Ježíše zůstat v ústraní. Je proto otázkou, kolikrát my ve svém životě děláme svým svědectvím „medvědí službu“ třeba i dobré věci.

Ježíš odchází na pustá místa. Není to známka nevrlosti. Samota je lékem. V samotě lze být bliž Bohu. V samotě lze čerpat od Boha. Ústraní je nutným doplňkem našeho života ve společnosti druhých. O samotě načerpat ve vztahu s Bohem znamená, že člověk je bliž i všem ostatním – tak jak čteme v evangeliu „a chodili k němu odevšad“. **Martin Kopecký**

Varhany - živý organismus

Znáte to jistě, že vás tu a tam navštíví někdo s prosbu, jestli by si nemohl zahrát na varhany. Většinou se ale se zlou potáže. Uslyší zpravidla: „Nesmíme nikoho pouštět, na náš nástroj nikdo nesmí hrát než náš varhaník. Ještě by se to pokazilo. A co pak?“ Jaký mylný názor, svědčící o neznalosti. Varhany potřebují dýchat, čím více se na ně hraje, tím lépe. Pokud organismus nemá vzduch, hyne.

Stejně i varhany. A zcela kontraproduktivní bude je mít zavřené na klíč

„Zpívat se musí, no baže, i na varhánky hra je hra sebehůř vrzaná.“
František Halas:
z básně *František*
ze sbírky *Ladění* (1942)

a ometat z hracího stolu prach. A kdo ví, jestli ten přichází z ulice nenajde zalíbení v tom, že začne obci sloužit jako varhaník.

To neumíme!

V jedné obci chodila jedna sestra více než půl hodiny před zahájením bohoslužby. Vyzvedla si Český zápas, usedla do lavice, připravila si Zpěvník a čekala, až farář umístí čísla písní.

Pak ihned listovala ve Zpěvníku a velmi často s hrůzou zvolala: „To my neumíme.“ Farář ale nerezignoval na svou

Pohled na kůr pražského dějvického sboru vyvolává představu husitského slunce.

volbu a ze sakristie odpovídal: „Tak se to naučíte.“

Křížky - béčka?

Přijde farář pohostinsky posloužit do jedné náboženské obce. Varhaník se ptá: „Co budeme zpívat?“ Protože pobožnost se konala v den Nanebevstoupení Páně, farář vybral písně 255 /Sláva ti, Bože/a 195 /Buď Pánu čest/. Varhaník se podíval do not. Zděsil se. „4 křížky - to nehraju. Kdyby to bylo s béčky - tak ano.“

V jiné obci se zase tentýž farář setkal s jiným zděšeným varhaníkem. To když vybral píseň 54 /Ó shlédni, Bože věčný/. „4 béčka - to nehraju, kdyby to bylo s křížky, tak ano.“ Farář si povzdychl: „Má to Pán Bůh hudební čeládku - jeden nehraje béčka a druhý dokonce ani křížky!“

Kov

Varhany v pražském vršovickém sboru postavené firmou Rieger-Kloss v r. 1953

V církvi se zpívá od počátku

Jako na počátku i dnes má na jedné straně zpěv v církvi vyznavačský charakter – je vyznáním víry v Ježíše, a to v umělecké, tvořivé a hudební formě. Na druhé straně posiluje, podporuje a upevňuje společenství věřících.

V křesťanském společenství se od počátku zpívalo. Vždyť i sám Ježíš Kristus zpíval se svými apoštoly. V Matoušově evangeliu čteme, že v závěru poslední večeře „zaspívali chvalozpěv a vyšli na Olivovou horu“ (Mt 26,30). Po Ježíšově dovršení díla spásy a po jeho vítězném vzkříšení a oslavení vyjadřovali křesťané svoji vděčnost a radost právě společným zpěvem (Sk 2,47). Apoštol Pavel zpíval dokonce i ve vězení (Sk 16,25). Ve svých listech věřící opakovaně vyzýval ke zpěvu (Ef 5,19-20; Ko 3,16). V apoštolské církvi se zpívaly především **žalmy**, které byly vztahovány na Ježíše (například Žalm 2. nebo 8.).

Vedle starozákonních žalmů se již u prvních křesťanů v jeruzalémské obci objevuje také vlastní tvorba. Vycházela však ze starozákonní tradice. Na počátku Lukášova evangelia jsou zaznamenány starobylé křesťanské **chvalozpěvy**: Andělské zvěstování (L 1,14-17), Magnificat (L 1,46nn), Benedictus (L 1,68-79) a Simeonův chvalozpěv

(L 2,29-32). Tyto křesťanské chvalozpěvy vycházejí po obsahové stránce ze starozákonních zdrojů. Nápěvy těchto zpěvů měly orientální ráz.

Křesťanské obce, které se utvářely mimo Palestinu, byly ovlivněny řeckou kulturou. V těchto církvích v antickém pohanském světě se objevují nové duchovní písně – ódy a hymny. V Pavlových listech nacházíme některé z těchto prvokřesťanských **hymnů** (Fp 2,6-11; Ef 1,3-23; Ko 1,15-20). Křesťanské hymny byly především vyznáním víry. Byl v nich vyznáván a oslavován ukřižovaný a vzkříšený Ježíš Kristus, kterého Otec oslavil a učinil Pánem nade vším. Jestliže v „židovsko-křesťanském“ prostředí bylo obsahem zpěvů naplnění starozákonních proroctví a zaslíbení daných Izraeli, pak v obcích „pohano-křesťanů“ byl veleben Kristus jako Pán všech národů a celého kosmu. Křesťanský zpěv má svůj podstatný a hluboký náboženský rozměr, souvisí totiž s působením **Ducha svatého** a jeho

dary. Apoštol Pavel, když mluví o zpěvu, tak právě ve spojitosti s Duchem svatým: „Plni Ducha zpívejte společně žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně“ (Ef 5,19) a „s vděčností v srdci oslavujte Boha, jak vám dává Duch“ (Ko 3,16). V některých křesťanských obcích, jako například v Korintu, docházelo při zpěvu až ke zvláštním projevům vytržení. Ale Pavel upozorňuje, že zpěv nemá vést k samoúčelnému individuálnímu prožitku, ale především napomáhá budovat společenství církve (1 K 14,26). Duch svatý působí v církvi mnohými a rozmanitými způsoby. On je také zdrojem inspirace křesťanského zpěvu a hudby. Dává vzniknout novým písním a podněcuje i k velkým hudebním dílům. Když Duch působí, projevuje se to navenek i rozvíjením zpěvu a hudby, které však neslouží k oslavování a vyniknutí hudebně schopných a nadaných lidí, ale k oslavě Ježíše Krista.

At' tedy i v našich náboženských obcích, při bohoslužbě a při našich setkávaních znějí písně a hudba k Boží počtě a chvále, a at' nás navzájem tento společný zpěv v bratrském společenství spojuje. Duch nás chce sjednocovat a užívá si k tomu i píseň.

Tomáš Butta
patriarcha

Stručný pohled do dějin církevní hudby

Nemusíme být nutně hudebními odborníky, abychom instinktivně nechápali, co patří pod pojem církevní hudba. Pojďme se tedy společně v rychlém sledu dotknout některých důležitých momentů v dějinách církevní hudby.

Církevní hudba nás provází prakticky od počátku křesťanství. Svě satisfakce se dočkala ve středověku a zaujala své místo v chrámech. Její rozkvět je datován od tzv. gregoriánského chorálu, pojmenovaného podle papeže Řehoře Velikého. Zpěvy, které nechal sepsat, byly uloženy ve skvostném antifonáři a dány do římské basiliky. Antifonář se však nezachoval, a tak nápěvy a zpěvy z gregoriánského chorálu čerpáme z kopií a opisů, které se uchovávají ve svatohavelském klášteře ve Švýcarsku.

V Českých zemích se zachované památky církevního zpěvu datují od 11. století, kdy vládl Vladislav I. Jedná se o píseň *Hospo-*

dine, pomiluj ny a píseň *Svatý Václave* z 12. století. K duchovním písním předhusitské doby náležejí *Buoh všemohúci*

Ze Žlutického kancionálu

a *Jezu Kriste, šcedrý kněže* (14. století). Základní památkou husitského zpěvu je Jistebnický kancionál, jenž obsahuje 77 písní, např. *Husitský Otčenáš*. Na konci 14. století u nás ve městech vznikají literátská bratrstva, jejichž úkolem bylo ozdobení bohoslužeb zpěvem, šíření zbožnosti a křesťanské lásky. Podle vyznání byla bratrstva buď katolická nebo kališnická. Jejich zpěvy byly zaznamenávány do kancionálů. Po Bílé hoře tato bratrstva zanikla, koncem 17. století byla znovu sestavena, ale za vlády Josefa II. byla definitivně zrušena.

Z renesanční doby vyzdvihneme ještě Kryštofa Haranta z Polžic a Bezručic (1564-1621); největšího uznání došla jeho pětitlasá mše. Z Itálie je znám mj. Pierluigi da Palestrina (1526-1594), autor mnohé církevní hudby, a Vlám Orlando di Lasso (1532-1594), který byl ve své době nazýván „knížetem hudby“ – napsal přibližně dva tisíce skladeb.

V barokní době se umělecký styl vyznačoval majestátností, je zesílena duchovní stránka kultury. Umělecká hodnota této epochy je už 400 let velmi pozitivně vnímána. Připomeňme si z našich hudebníků Adama Michnu z Otradovic (1600-1676) – *Českou mariánskou muziku*, ze sousedního Německa Johanna Sebastianu Bacha (1685-1750) – *Vánoční oratorium*, a Georga Friedricha Händela (1685-1759) – oratorium *Mesiáš*.

Klasicismus zavrhoval barokní hudbu a projevoval se spíše odklonem od církevní hudby. Zmíňme alespoň Josepha Haydna (1732-1809) a jeho pašijovou kantátu *Sedm slov Vykupitelových*, dále Wolfganga Amadea Mozarta (1756-1791) s nezapomenutelným *Requiem*, a v neposlední řadě Ludwiga van Beethovena

(1770-1827) a jedno z jeho největších děl *Missa solemnis*.

Následuje romantismus, který si libuje ve snění a miluje city. Nesmíme zapomenout na našeho Antonína Dvořáka (1841-1904) a jeho *Biblické písně* nebo *Stabat mater*.

Ve 20. století nalézáme částečně opomíjeného Josefa Bohuslava Foerster (1859-1951), který kdysi prohlásil, že každou svou skladbu myslel jako modlitbu. Dalším významným českým představitelem církevní hudby byl Leoš Janáček (1854-1928), autor *Glagolské mše*.

Ze současné tvorby nesmíme zapomenout na světově uznávaného Petra Ebena (1929-2007), který napsal operu *Jeremias*, dále na Richarda Pachmana (nar. 1966) a jeho oratorium *Mistr Jan Hus*,

složené k 590. výročí reformátorova upálení.

Zmíňme se i o účasti věřících na bohoslužbách a o jejich zpěvu. I tento pěvecký projev patří do pojmu „církevní hudba“. Konkrétně v Církvi československé husitské je též celá řada znamenitých pěveckých těles, která zpívají jak při bohoslužbách, tak při jiných obřadech. Ve sborech máme též mnoho výtečných varhaníků, jako je např. prof. Bohumír Rabas. Celá řada zastavení v dějinách církevní hudby se do tohoto článku vejít nemohla (např. středověké duchovní hry), ale můžeme se pozastavit u hudby, kterou jsme obklopeni v běžném životě. Vyberme si tu kvalitní a nechme ji vstoupit do našich duší, ať nás zušlechťuje.

Zdeněk Trtík ml.

Dvojité výročí velikána

V letošním roce oslavíme v souvislosti s českou církevní a liturgickou hudbou velký svátek. Vždyť jedna z jejich nejvýraznějších osobností má právě letos jubileum. A to hned dvojnásobné. Ano, hádáte správně. Letos uplyne 250 let od narození Jakuba Jana Ryby (říjen) a současně i 200 let od jeho úmrtí (duben). Tento nesmírně talentovaný a nadaný skladatel, v pravém smyslu slova muzikus, zasvětil celý svůj život hudbě a dění, souvisejícímu se světem not. Byly jeho láskou již od útlého dětství, v jejich blízkosti, jak sám tvrdil, prožíval nejblaže-

nější a nejvzrušivější chvíle svého života. Života, který mu byl spíše nepřítelem, s nímž musel bojovat, života plného chudoby a odříkání. I v nejtěžších chvílích mu ale pomáhala hudba, přítelkyně z nejbližších. A to nejen poskytováním útěchy, ale i podáním pomocné ruky ve věcech ryze praktických. Vždyť nejednou si tenhle gigant dle vlastních slov platil za nocleh složením nokturna či dvou... takový byl ve své době osud všech nadaných a talentovaných, kteří se narodili do chudé kolébky. Přesto se však Ryba osudu nepoddal, houževnatě

zápolil s jeho nepřizní, a tak nám mohl po sobě zanechat významné dědictví v podobě své práce, svého díla. Asi nejznámější z něj je Česká mše vánoční, lidově Rybovka, u níž je autorem nejenom hudby, ale i textu. Nepřízeň osudu a hořkost života však nad milým Jakubem nakonec přece jen zvítězila, a tak umírá poměrně brzy, a co je nanejvýš tragické, umírá svou vlastní rukou. Podrobnější medailonek tohoto velikána české hudby přineseme ve vánočním čísle, kteréžto mu ve slavnostní čas poskytne prostor, hodný velikosti jeho významu. **kb**

PŘEDÁVAT LÁSKU PÍSNÍ

Ideu Jana Amose Komenského vést písní děti na pravou cestu života, k Bohu, osobitým způsobem zrealizovala zpěvačka a komponistka Marta Vávrová. Na kompaktní disk nazpívala s komorním doprovodem třicet pět tradičních dětských písní a dvě ukolébavky, jež sama složila. Pořad je rozdělen do pěti tématických bloků. Zvířátka, na pastvě, muzika, u kamen, řemesla. Jako bonus jsou přidány ukolébavky, zkomponované pro synáčka Carllose.

Tématické rozčlenění světa dětí podněcuje učitele mateřských, základních a hudebních škol, právě tak jako nositele duchovní péče o děti ve sborech a kostelech, aby dětem líčili svět v jeho dějinné rozmanitosti a zároveň v jeho bytostné celistvosti. Strukturované vidění světa je východiskem biblického poměru k přírodě, dějinám a společnosti i k jednotlivci. Opírá se o ně etický hodnotový systém, do kterého dítě vrůstá především příkladem rodičů. Kultivovaný hlas paní Marty Vávrové dává každé písničke zaznít v její zvláštní prosté kráse. Barvitá instrumentace kytary,

houslí, flétny a rytmiky dotvrzuje vtípnost dětských písniček. Iniciátorka pozoruhodného uměleckého počínu ve sličném bukletu zmiňuje touhu zpívat svému synáčkovi, narozenému v Berlíně, již odmalička české písně, v nichž se zrcadlí druhý domov. Vyslovuje přání, aby disk pomohl rodičům k předávání lásky, která prochází přes generace písněmi do srdcí jako úhelný kámen lidského společenství a kultury. Hluboká existenciální funkce živého zpěvu dětem a s dětmi představuje evangelizační působení, jež je úkolem církve.

Disk „Já mám koně“ může být v současné etické a náboženské výchově vhodnou pomůckou. Srdečně doporučujeme rodinám, školám i sborům a náboženským obcím. **ZK**

Údaje o kompaktním disku: Marta Vávrová: „Já mám koně, vraný koně“, *dětské lidové písně*.

V roce 2014 vydalo Občanské sdružení pro jihočeskou kulturu 382 03 Křemže. E-mail: jihoceskakultura@gmx.de

Soutěž o tři knihy

Milé děti, tentokrát pro vás připravil soutěž bratr patriiarcha Tomáš Butta. Jak už možná víte, letošní rok je rokem Mistra Jana Husa – připomínáme si 600. výročí jeho upálení v Kostnici. Svě odpovědi nám pošlete nejpozději do konce března na adresu redakce nebo mailem na jana.krajcirikova@ccsh.cz. Nezapomeneňte napsat svou adresu! Na výherce tentokrát čeká knížka Jany Krajčířkové Dopisy z Kostnice, která dětem přibližuje život a dílo Mistra Jana Husa.

Dokážete přiřadit k deseti obrázkům jména deseti Husových spisů?

- A. Provázek třípramenný
- B. Zrcadlo člověka hříšného
- C. Jádro učení křesťanského
- D. Dcerka
- E. Výklad víry, desatera a modlitby Páně
- F. O církvi
- G. O manželství
- H. O těle a krvi Páně
- I. O svatokupectví
- J. Listy

Blahopřejeme výhercům z prosincového čísla (tajenka: Spasitel):

Pavla Richterková z Olomouce
Josef Šíp z Voltuše

Řešení ze str. 2: (Kdo je kdo?): 1. Sárja-Sára (Kněžna); 2. Samson; 3. Samuel; 4. Saul; 5. Sofonjáš; 6. Salome; 7. Simeon; 8. Sílka

Řešení ze str. 3 (Tiskařský šotek): 1. materiál; 2. zobákem; 3. sloužily; 4. družina; 5. všichni; 6. pobíhal; 7. změnil; 8. mušku; 9. nechaly; 10. zvítězit.

CESTA

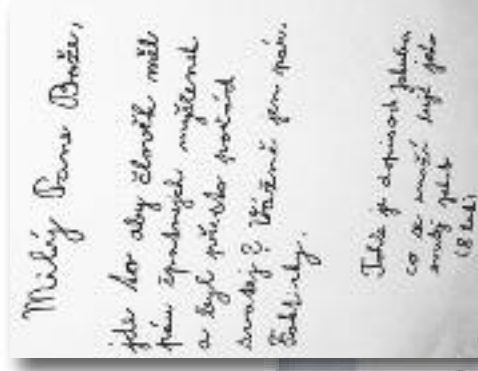
Jistě víte, děti, jak je modlitba důležitá – můžeme se s její pomocí obracet k Bohu. Děkujeme mu za to, jak se o nás stará, za všechno, co nám poskytuje. To, že jsme zdraví, že máme kde bydlet, co jíst, že si můžeme hrát – to všechno se zdá být samozřejmé. Že tomu tak není, si člověk uvědomí často až tehdy, když o to přijde, nebo když se potká s někým, kdo takové štěstí nemá. Proto je důležité v modlitbě myslet i na druhé – prosit za ně.

Upřímná modlitba

Modlitba může mít mnoho podob, nemusí být ani nijak vzletná a vznešená. Hlavní je, aby byla upřímná. A to vaše modlitby, děti, jsou. Proto vám moc děkujeme za všechny, které nám do redakce posíláte. Tentokrát jsme z nich vybrali tyto dvě:

Modlitba může být naše osobní nebo společná, kterou se modlíme s dalšími lidmi. Takovou modlitbou je třeba Otčenáš, který nás naučil Pán Ježíš Kristus. Společnými modlitbami jsou také mnohé písně. Celou řadu jich máme ve zpěvníku naší církve, ale i v mnoha jiných křesťanských zpěvnících. Může

to být velmi silný duchovní zážitek, když se sejde více lidí a společně svým zpěvem chválí Boha – mnozí lidé to zažívají například při zpěvu písní ze společenství Taizé. Modlitba může mít mnoho

Jaké je duchovní zážitek co se mnou když jde modlit (8. 2. 1.)

Modlitba - Jakub - Frýdlant

Modlitba - Tereza Větrová z Příbrami

Kdo je kdo?

Písmenem S začíná mnoho známých biblických jmen. Určíte poznáte alespoň některé postavy. Svůj úsudek si ověřte na str. 8.

1. Manželka Abrahama (Abrahamama), která stejně jako její muž, poté, co uzavřel smlouvu s Hospodinem, dostala nové jméno a stala se matkou pronárodů. (Gn 12,15 a 17,15)

2. Boží zasvěcenec, jehož veliká síla byla ukryta v jeho vlasech. Delila z něj však jeho tajemství vymámila, vlasý mu oštíhala a tím její síly zbavila. (Sd 13. – 16. kapitola)

3. Prorok, kněz a soudce, od dětství dle slibu jeho matky zasvěcený Hospodinu, pomazal první dva izraelské krále. (dvě biblické knihy nesou jeho jméno)

4. První izraelský král, který ovšem brzy začal spoléhat víc na své schopnosti než na Hospodina a tím ztratil jeho přízeň. Žárlil na Davida, kterého se chtěl zbavit. (1 S od 9. kapitoly)

Stejně jméno ovšem také původně nosil

apoštol Pavel. (Sk 9,1-31)

5. Prorok, podle něž je pojmenována biblická kniha.

6. Jedna z žen, které doprovázely Ježíše a staraly se o něj. Byla přítomna i jeho ukřižování a po jeho smrti se vydala s dalšími ke hrobu, aby pomazaly jeho tělo. (Mk 15,40; 16,1-8) Stejně – i když její jméno není přímo v Bibli uvedeno – se

jmenovala dcera Herodidy, která na radu matky za svůj tanec požadovala po králi Herodovi smrt Jana Křtitele. (Mt 14,6-12; Mk 6,22-29)

7. Zbožný muž, jemuž bylo předpovězeno, že nezemře, dokud nespátrí Mesiáše. Splnilo se mu to, když viděl malého Ježíše, jehož rodiče přinesli do chrámu k obřizce. (L 2,25-32)

8. Pavlův spolupracovník, který jej provázal na druhé misijní cestě. (Sk 15,40)

Nakreslila: Lucie Kojáříková

Fujavice

*Fičí, fičí fujavice,
fouká na svou fětmíčku.
Vfir hvízdá převělice,
nechce tuhle písničku.*

*Já jen do komína foukám,
rozduchávám oheň svůj,
na fětmíčku jemně houkám,
to sí, větře, pamatuj.*

*Ty jen fičíš, větve jámeš,
nikdo si tě necení,
lehkým vánkem lidí klameš,
má hra je však umění.*

Text i ilustrace
Jitka Vestfálová (Landová)

Chodil jsem do obecné školy

Narodil jsem se před mnoha lety v jedné malé vesnici na Moravě v podhůří Bílých Karpat. Můj otec tam byl řídícím učitelem na obecné škole a naše rodina v ní také bydlela. Když mně bylo šest let, začal jsem chodit do první třídy. Měl jsem oproti jiným dětem velkou výhodu, že mně stačilo patnáct kroků a byl jsem z naší kuchtyně ve třídě. Ale měl jsem i velké potíže: V první a ve čtvrté třídě mě učil můj tatínek a já jsem nevěděl, mám-li ho oslovovat „pane řídící“ nebo „tátníku“. Nic z toho nebylo vhodné. Raději jsem mu tedy neřikal nijak.

Protože tehdy nebyl na vesnici elektrický proud ani vodovod, třída se vytápěla velkými kamny, která spolykala spoustu dřeva. To dřevo jsme nosili o přestávkách z takzvané dřevárky. Kdo se přitom nějak ušpinil, mohl si ruce opláchnout pod pumpou na dvoře. Školáci po zazvonění, které obstarával jeden z nás zvoncelem položený na okně u schodiště, seděli v lavicích s rukama založenýma za zády. Když se vyučující na něco zeptal, mohl se děti přihlásit a to tak, že jednu ruku uvolnil, ukazováček a prostředníček vystřelily, ostatní prsty ponechal v dlani a volaly: „Či, čiči, či“ Nevím, proč místo „prosim“ se ozývaly zvuky, které se hodily spíš pro kočky. – Tehdy neexistovaly ještě propisovačky, a tak se psalo perem. Inkoust byl v kalamáři, zapuštěném v lavici. Občas se ukázalo, že někdo s inkoustem neopatrně zacházel a udělal do sešitu kačku. V případě, že neměl zrovna po ruce pišák, bez váhání slízl kačku jazykem. Po vyučování si pak vypláchl pusu vodou pod zmiňovanou pumpou.

Ještě na jednu zvláštnost z obecné školy si pamatuji. Učily tehdy na ni dvě pani učitelky. Jedna se jmenovala Vařechová a druhá Žufánová. Nevím, zdali to bylo náhodou nebo schválně. Dodnes se mi to nepodařilo vypátrat.

Ze všech předmětů jsme měli nejraději kreslení. To proto, že na konci roku jsme své výkresy dostávali nazpět. Ty jsme pak doma rozstříhali a udělali si z nich karty, se kterými jsme mohli hrát krásné hry, například černého Petra.

Tak krásná byla obecná školka, že už dnes neslouží původnímu účelu. Je v ní obecní úřad a děti, kterých je jen hrstka, chodí do základní školy v sousední vesnici.

Zdeněk Svoboda

Orchester bez dirigenta

Jestlipak víte, co se stane, když muzikanti, kteří pilně cvičí na koncert, odloží na hodinku své nástroje a odejdou na oběd? Jestli si myslíte, že nástroje jen tak v klidu a spořádaně čekají na jejich návrat, tak se asi budete divit.

„Milá kolegyně,“ prohlásí například hboj k vedle sedící flétně, „je mi velmi líto, že to musím říci, ale dneska jste úplně z formy. V té třetí větě jste byla o půl taktu pozadu!“

„Drahý kolego,“ ostře odpoví flétna, „je vidět, že nemáte nic lepšího na práci než kritizovat – vždyť za celý koncert hrajete jen deset taktů.“

„Vaše starosti bychom vážně chtěli mít,“ povzdechnou si první housle. „My se ani nezastavíme, úplně nás z toho hrání brní struny.“

„Á, tady je někdo důležitý,“ pohrdavě pronese klavír. „Co byste si všichni počali beze mě, prosím vás, vždyť se to celé jmenuje Klavírní koncert – slyšíte – Klavírní! To mluvím samo za sebe!“

A tak se postupně ozývají snad všechny nástroje, co jich jen v orchestru je. Navzájem se překřikují a chtějí ostatní přesvědčit, že právě ten jejich hlas je nej-důležitější. Trubka argumentuje tím, že její hlas je nevíjraznější, harfa namítá, že hraje nejdojemněji, smyčcové nástroje

zase poukazují na to, že jich je v orchestru nejvíc.

„Tak už toho přece nechte,“ zaburácí konečně buben. „Jak vás tak poslouchám, nevěřím svým uším! Zkuste si každý, jak tu jste, zahrát jen ten svůj part. I když budete hrát sebelépe, větší-nou se to samo o sobě nedá moc poslouchat. Třeba já, když jen občas bouchnu, není to žádná muzika. Ovšem kdyby moje bouchání ve skladbě chybělo, už to nebude mít ten správný zvuk. To samé platí i pro vás ostatní – každý tu má svůj úkol a žádný z nich není důležitější než ten druhý. Sami o sobě znamenáme málo, ale

všichni dohromady dokážeme zahrát krásnou muziku. Ale přátelé, nesmime se při tom hádat! Musíme pěkně poslouchat dirigenta, řídit se jeho pokyny, a spolupracovat! Pak to bude mít ten správný zvuk. Takže se už, prosím, přestaňte hašteřit!“

Nástroje se zahanbeně ztíšily. Buben má přece pravdu. Naštěstí jejich rozpaky netrvaly dlouho, protože se už z přestávký začali vracet muzikanti, aby pokračovali ve zkoušce. A jak začali znovu hrát, měli pocit, že dneska jim to všem jde mnohem lépe než jindy – jako by jim ty nástroje v rukou hrály samy! Tak to vidíte, ještě že to ten moudrý buben zachránil. A co myslíte, není to mezi námi lidmi někdy podobně?

Jana Krajčířková

Tiskařský šotek

Najdete v pokračování příběhu o Alence deset chyb, které do něj nasázeli nezbedný tiskařský šotek? Svě řešení si zkontrolujte na str. 8.

Alenka v říši divů – pátá část

Kriketový zápas nebyl tak snadný. Už materiál, se kterým měly hrát, byl více než zvláštní. Vše bylo živé! Hle byly ve skutečnosti plamenáči, které držely za nohy. Kulička, která se měla uhodit sobákem těchto ptáčků jako holi, byl veliký ježek stočený do kulička a připravený jako míček.

A nakonec oživlé karty, které sloužily jako královna družina, se ohnuly tak, aby napodobily oblouky, kudy měly probíhat míčky. A protože fyzikální účastníci této hry znali královninu špatnou povahu a její sklon sekát hlavy, nechťeli ji rozčítit, takže pořád Alenka škodili, aby chybovala, pokaždé když se snažila namířit kuličku pod oblouk. Vždy, když srdcová královna hrála, plamenák jako hůl narazil do míčku vši silou. Ježek-míček potají vytáhl nožky a pobýhal tak, aby změnil směr. Královna měla ještě ke všemu moc špatnou mužku! Karty-oblouky poskakovaly po čtyřech, ruce a nohy daleko od sebe, aby nechly královnu vyhrát...

Komiksová bible

Iva Hothová, Andre Le Blanc (ilustrace)
váz., 800 s., 599 Kč

První ucelené české vydání snad nejpouplárnější verze Bible v komiksovém zpracování na světě. Od roku 1978 vychází ve stále nových vydáních a jazykových mutacích. Zahrnuje 233 biblických příběhů, zjednodušených, ale krásně vystihujících podstatu biblické zvěsti. Kniha je určena všem, již od nejmenších čtenářů.

V tomto čísle vám přinášíme poslední část příběhu o Mojžíšovi jako ukázkou z této Komiksové bible, jež vyšla v Karmelitánském nakladatelství.

Nakreslila: Lucie Krajčířková

Chvějící se hora

2. Mojžíšova 17,12 – 19,20

4

5

Církev a varhany

Tradičním bohoslužebným nástrojem západní církve se staly varhany; do náboženských obřadů nicméně pronikaly velmi pozvolna.

Není divu, v antice sloužily jako nástroj výslovně světský, který se uplatňoval při hédonistických radovánkách tehdejší vyšší společnosti – v arénách, palácích, při gladiátorských soubojích nebo při závodech bojových vozů. Není vyloučeno, že varhany zněly i při krvavých střetech v amfiteátrech, kde umírali pronásledovaní křesťané.

Zhruba od poloviny 10. století se varhany rozšířily po kostelech Evropy a postupně celého západokřesťanského světa a staly se stabilním a hlavním chrámovým hudebním nástrojem. Světské zaměření varhan ztratilo na významu. Nástroj přinesl kostelní, potažmo liturgické hudbě mnoho výhod – jeden hráč dokázal ovládat velký prostor a zvuk varhan se dobře pojil s lidským hlasem, případně jej mohl i nahradit. Po staletí se pak v prostředí církve varhany vyvíjely a zdokonalovaly po stránce technické i umělecko-estetické.

Období reformace ohrozilo význam „posvátného“ nástroje coby symbolu římské víry a tzv. papeženství. Např. ve Švýcarsku byly z kostelů odstraněny a následně zničeny všechny světské prvky včetně varhan, podobné důsledky měly i husitské války.

I přes tyto historické události varhany z kostelů nezmizely, dále se rozvíjely a v průběhu dalších let se hra na varhany stala samostatným žánrem. Největší a nejdokonalejší hudební nástroj získal v instrumentální hudbě centrální postavení. Tím stoupala i společenská úroveň varhaníků, kteří byli zaměstnáni obvykle ve službách církve, města nebo bohatých šlechticů a jako součást reprezentace nezřídka dosahovali vysokého sociálního statusu. Protestantský sever přisoudil varhanám v rámci bohoslužeb větší sólový prostor, zatímco na katolickém jihu byl nástroj více ve služebné pozici. Avšak v obou prouděch byl rozvoj hudby plnohodnotný, o čemž svědčí bohatost dochovaných skladeb i nástrojů. Vedle liturgické úlohy varhan se paralelně etablovala i koncertní produkce, která se ve 20. století zcela osamostatnila.

V dnešní době se postavení varhaníka vlivem sekularizace změnilo. Církev se potýká s mnohými problémy a varhanní hudba je často odsouvána do druhotné pozice. Cenné nástroje chátrají či jsou nahra-

zovány bezduchými elektronickými keyboardsy a práce varhaníků není oceňována finančně a mnohdy ani morálně.

A přece, varhany svým charakteristickým zvukem dotvářejí důstojný průběh liturgie a je zřejmé, že kvalitní kostelní hudba v sobě nese i složku evangelizační.

Zakladatelé CČSH si nepochybně vážili tradičního bohoslužebného nástroje, Farského liturgie propracovaná nejen teologicky, ale i hudebně (autor J. F. Pícha), počítá s varhanním doprovodem, stejně tak písně našeho zpěvníku. Většina kůrů kostelů CČSH byla v době svého vzniku „vybavena“ píšťalovými varhanami a hra na tento nástroj tvořila samozřejmou součást života církve. Péče o píšťalový nástroj je nákladná a získávání finančních prostředků není snadné. Avšak napříč církvemi v naší republice nalezneme mnoho míst, kde se podařilo zachránit historické i novodobé

varhany z peněz obcí, regionálních fondů, sbírek, sponzorů, beneficí či dobrovolných dárců. Funkční varhany v kostele mohou církvi otevřít mnoho cest směrem ke člověku stojícímu „vně“. Nabízí se spolupráce s uměleckými školami, s lokálními sborovými tělesy, kromě koncertů lze pořádat i komponované pořady s důrazem na duchovní slovo. (Inspirativním projektem bylo např. pětidenní hudební matiné spojené s výtvarnou dílnou pro děti, originální počín NO Louny o loňských letních prázdninách.) Koncerty a jiné akce mohou výrazně obohatit kulturní život města, kde náboženská obec působí, a mohou tak vnést i dobré světlo na církve jako celek. Věříme, že navzdory problémům spojeným s údržbou a chodem varhan nepřestaneme vynakládat úsilí k zachování i prosazování nástroje po právu titulovaného „královský“.

Jana Marcinková

K největším a také nejstarším světovým výrobcům varhan patří společnost Rieger-Kloss Orgelblau z moravského Krnova; první zmínky o varhanářském řemesle v této oblasti pocházejí již ze 16. století.

Zakladatel firmy Franz Rieger – měl od dětství zájem o hudbu i řemeslo a varhanářství tak obě záliby vhodně spojilo – koupil dům v Krnově a zřídil zde první dílnu. Měl několik tovaryšů a kromě malých varhan stavěl i flašiny. Vyučili se u něho taktéž jeho dva synové Otto a Gustav, kteří později pracovali s otcem a od r. 1873 samostatně jako Bratři Riegerové. Od tohoto roku se zde také započalo s číslováním vyrobených nástrojů, označovaných jako Opusy. Opus 1 byl vystaven na Světové výstavě ve Vídni; obrovský úspěch měl také Opus vyrobený pro Světovou výstavu v Paříži. Firma se brzy stala nejdůležitější varhanářskou továrnou Rakouska-Uherska i celé Evropy. Navštěvovaly ji významné osobnosti, např. císař František Josef I., který Otto Riegera vyznamenal rytířským křížem a firmě udělil titul „c. a k. dvorní dodavatel“. Populární varhany Rieger se stavěly dokonce i v Norsku, Anglii, Španělsku, Turecku, Dánsku, a doputovaly do tak vzdálených zemí, jako jsou Argentina či Mexiko. Perličkou reflektující tehdejší prestiž firmy je i skutečnost, že byty, které vystavěla pro své zaměstnance, se jako první ve městě pyšnily elektrickým osvětlením.

Raketový rozvoj však narušila 1. světová válka a následný zánik Rakouska-Uherska, kdy došlo k utlumení výroby. V roce 1924 se stal vlastníkem bývalý prokurista firmy Josef Glatter-Gotz, kterému se podařilo vrátit firmě její věhlas. Ke krnovskému podniku byly zřízeny dva pobočné závody v Mokřém (dnešní Polsko) a v Budapešti. Bohužel, slibný vývoj byl opět přerušen válkou a r. 1943 bylo dokonce varhanictví jako takové zakázáno a firma Rieger byla nucena začít vyrábět střelivo, aby přispěla k válečnému úsilí. Po válce pak odešel Glatter do Rakouska a založil tam svůj nový závod.

Po únoru 1948 došlo v rámci znárodnění ke spojení firmy s místní varhanářskou firmou Kloss a začlenění obou závodů do národního podniku Továrny na piana a varhany n. p. a posléze do podniku Československé hudební nástroje, který po r. 1989 prošel složitou transformací a v r. 1994 byl privatizován zaměstnanci. I přes veškerou snahu se následující léta nepodařilo navázat na někdejší prestiž a firma spíše bojovala o přežití. V prosinci r. 2011 odkoupil firmu Ing. Petr Škrbel, jehož hlavní snahou je navrátit firmě někdejší věhlas a společně se svým synem pokračovat v tradici započaté před více jak 140 lety. I přes poměrně krátkou dobu od tohoto počín lze říci, že se jim daří a firma se pomalu vrací na výsluní. Svědčí o tom například nástroj vyrobený nedávno pro koncertní síň v čínském městě Ti-nan, který je skutečným unikátem; jeho až dvanáctimetrové píšťaly s váhou dvě stě třicet kilo jsou dle Ing. Škrbela největší znějící píšťaly, které se ve varhanářství dají použít.

Nezbývá než popřát, aby se i nadále dařilo naplnit zájem, o který usilují na Krnovsku již celé generace, a aby si jméno Rieger-Kloss udrželo ve světě varhan svůj skvělý zvuk.

(zdroj internet a webové stránky firmy)

redakce

Novodobý buditel žije mezi námi

Myslíte, že doba buditelů je minulostí? Myslíte, že se buditelé dávno přežili a že dnes snad už ani nejsou třeba? Ale kdepak! Jsou třeba a jak! A právě dnes! A právě i v naší církvi! Já jednoho takového znám! Je to Zdeněk Kovalčík, farář náboženské obce ve Zlíně. Ale pojďme to vzít trochu popořádku, aby to, co se vši vážností veřejně tvrdím, nezůstalo jen prázdným výkřikem a bombastickým titulkem.

V hudbě život Čechů! Alespoň se to říká. Tedy, přesněji řečeno, říkalo se to a také se říkalo, že prý: „Co Čech, to muzikant“. On údajně s tímhle tvrzením přišel Bedřich Smetana, protože byl přesvědčen, že jsme národem hudebním a hudbymilovným, muzikálním a muzikantským a že vládneme velikým bohatstvím v podobě krásných národních písní. Zkrátka: „Píseň česká slavně znívá, v chrámu Páně když se zpívá!“

Jak je to dnes? Platí to i v době rozhlasu, televize, internetu a CD a DVD a flash a MP-trojek, které nás hudbou špičkové kvality i otřesné nekvality přímo zaplavují ze všech stran? Výsledky statistik nejrůznějších průzkumů hovoří jasně: „Více, než polovina Čechů nikdy v životě nebyla na koncertu vážné hudby, protože na něco takového nezbývá čas!“ Nebo: „Zatímco každé druhé až třetí dítě dříve hrálo či zpívalo, jen velmi málo dospělých nyní aktivně muzicičuje!“ Praxe odpovídá výsledkům statistik. Ze zkušenosti vím, že sponzorské peníze se seženou snadněji pro koncert podprůměrné dechovky než třeba pro koncert světoznámého pěveckého sboru Moravští učitelé. A jak je to dnes v našich chrámech, čili tam, „kde duch prost vši pozemskosti na perutích pobožnosti k vyšším stanům zalétá“? Mnoho-li ze současné populace tam „Svatý, Svatý zpívá“?

Odpověď známe. A ta je právě v té naší reformační a demokraticky organizované církvi ještě o něco bolestnější. Ony se nám dnes ty „perutě pobožnosti“ téměř vytrácejí v tom novodobém tržně mechanickém světě, u dnešní mladé generace obzvlášť.

Podle mého názoru spolu oba problémy souvisejí. V dobách Smetanových se lidé v množství hojném už od útlého dětského věku pravidelně a často zúčastňovali bohoslužeb a zpívali podle not ve zpěvníku nové a nové písně. Často neznámé nebo

pozapomenuté. Byla to mimo jiné přirozená a nenásilná základní škola intonace, rytmu a notového zápisu. Na kůrech se pak formovaly pěvecké sbory, které k radosti všech i pro radost svou doprovázely všechny slavnostnější bohoslužby. Tenkrát tohle lidové muzicirování mělo velký smysl a význam i v té nejzapadlejší vesničce. Dnes? Kolik máme náboženských obcí, kde by bylo možné sestavit z jejich členů alespoň malý pěvecký sboreček?

A přece znám jednu naši „náboženskou obec“, kde se hraje a zpívá od rána do večera (co do večera, přímo do noci), kde se slaví překrásně nedělní liturgie a konají se pobožnosti dvakrát denně a účast na nich je velká, kde se všichni členové včetně duchovních, kteří společenství vedou, k sobě chovají skutečně bratrsky a sestersky, pomáhají si a radí si, žijí pospolu. V té obci se jezdí na poznávací výlety, setkávají se u biblické večere i na poněkud uvolněnějších večířkách zvaných „všeobecným veselím“. V té obci se pořádají veřejné koncerty, na kterých účinkují varhaníci, sóloví zpěváci i pěvecký sbor té obce. Tady Čechové společně s Moraváky (na ty rozhodně nesmíme zapomenout) skutečně žijí hudbou! Mám to tam moc rád a jezdím tam pravidelně. Když tam nejsem, stýská se mi. Někdy si říkávám, že „tam je moje skutečná náboženská obec“. Jako spirituál v té obci pravidelně působí emeritní patriarcha naší církve, zdatný zpěvák a houslista, který družně a skromně usedá s ostatními ke společnému stolu a je radost s ním diskutovat, protože on má nejen velké vzdělání a bohaté životní zkušenosti, ale také nevídanou pokoru a víru a duchem je velmi, velmi mladý. Celou tu obec vede kantor a farář, bodrý a vtipný Moravák, zdatný zpěvák a varhaník, člen Pěveckého sdružení moravských učitelů. Svá kázání obvykle začíná oslovením „moji draží“ a nikdy to nezní nikterak formálně. My

Při zkoušce sboru

všichni slyšíme a víme, že to tak opravdu myslí, a máme ho za to také moc rádi. Jeho obětavost ve službě nemá hranic. Ještě večer, kdy vede sbor, stihne pro všechny uvařit a po společném stolování se obvykle s úsměvem zeptá: „Tak co, nejsem docela dobrá farská kuchařka?“ On je tou hlavní a hybnou silou celého společenství, které je tolik inspirující a posilující pro každého, pro něhož je hudba důležitou součástí života. On je ten novodobý buditel, o kterém mluvím!

A z vlastní zkušenosti vím, že jeho buditelství je velmi nakažlivé, což je dobře! Jsem přesvědčen, že jedna z cest tolik žádoucí obrody povede právě skrz hudební a hudbě přátelské prostředí.

Pozorný čtenář jistě už pochopil, že ta „moje skutečná náboženská obec“, o které jsem mluvil, je varhanický kurz, který již dlouhá léta neúnavně a obětavě organizuje a vede Zdeněk Kovalčík a jehož spirituálem je emeritní patriarcha Josef Špak. Oběma patří hluboká poklona a velké poděkování nás všech za jejich obětavou a zásluhou činnost!

Tak tedy, zas letos v létě! Už se těším! Na přátele, na týden s hudbou, na nácviky sboru i hry varhanní, na všechny sólové pěvce, na spoustu nových not pro sbor i varhany, které si zas odvezu, na Zdeňkův boršč i na jeho vtipné komentáře, na jeho přátelství a laskavost, na nové tváře i na to, jak dokonale a rychle srostou s tímto příjemným a otevřeným společenstvím. Ano! V hudbě život Čechů, Moraváků i Slováků, v hudbě život čechoslováků! Takhle nějak to cítím. **Karel Milnařík**

Zázraky se dějí

V jedné obci ve východních Čechách dlouho neměli varhaníka. Při bohoslužbách zpívali bez doprovodu, jak se říká „na sucho“. Ale stalo se něco podivuhodného. Objevili se nečekaně dva asi patnáctiletí kluci. Hrdě prohlásili: „Slyšeli jsme, že nemáte varhaníka. A tak my od této chvíle jsme vaši varhaníci.“ Začli tak, že hráli skoro jedním prstem, každý uměl jen určitou část liturgie. Týden po týdnu se vylepšovali. Odvážně sami dokázali už harmonizovat doprovod písní i liturgie. A hrají dodnes. A pak, že zázraky se nedějí.

kov

Pěvecké sbory na Olomoucku v letech 1920-1939

Pěvecké sbory CČS se na Olomoucku utvářely od roku 1920 spontánně spolu s odhodláním a nadšením pro novou národní církev ještě před ustavením jednotlivých náboženských obcí. Nevznikaly v tomto regionu ve všech formujících se obcích, ale jen v některých – a to v roce 1920 v Olomouci, v Olomouci-Hodolanech, v Litovli, ve Velké Bystřici a Nákle a v roce 1921 i v Prostějově; náboženské obce zde byly postupně schváleny až později. Pěvecké kroužky organizovali a vedli nejčastěji pedagogové, kteří tehdy patřili k tzv. pokrokové orientovaným, a ideje nové církve jim byly blízké.

V dalším období, v letech 1922-1926, z těchto kroužků vznikly postupně pěvecko-dramatické nebo pěvecko-vzdělávací odbory CČS a také samostatné spolky v intencích CČS. V jejich stanovách se např. uvádělo, že členové mají: „Pěstovati zpěv a umění hudební, pořádati zábavy společenské, výlety a podporovati vzdělání a vzájemnost mezi členy v intencích Církve československé.“

Patrně k pěvecky neaktivnějším po celé období mezi světovými válkami patřily na Olomoucku dva pěvecké spolky: Pěvecký a vzdělávací spolek Církve československé pro Prostějov a okolí, který si v roce 1927 přidal ještě do svého názvu jméno Dalibor, a Pěvecký a vzdělávací odbor Církve československé v Litovli. Zbývající čtyři pěvecké sbory CČS na Olomoucku vykazovaly menší šíři aktivit.

Zpočátku, v letech 1920-1921, pěvecké sbory kromě samostatného vystupování vedly a podporovaly lidový zpěv při bohoslužbách. V této době se hledala a utvářela podoba vlastní liturgie této nové církve. V roce 1922 vyšel první jednotný zpěvník CČS. Součástí druhého vydání z roku 1923 byl i návrh nové Liturgie Dr. Karla Farského, která se stala součástí jeho dalších vydání. Pěvecké kroužky i nově vznikající odbory

a spolky CČS účinkovaly nejen při bohoslužbách, ale i při dalších akcích. Jednalo se např. o různé oslavy, koncerty, besídky, přednášky a akademie, které samy pořádaly nebo je organizovaly náboženské obce. Na nich zpívaly i světský repertoár a prostřídávaly jej instru-

Sbor Sluničko při ZŠ Krnov při Noci kostelů v Ostravě-Hrabůvce.

Foto: David Vašek

mentálními čísly. Také spolupracovaly s dalšími pěveckými spolky a zvaly si ke spoluúčinkování významnější zpěváky nebo hudebníky. Oblíbenou činností spolků se stávalo nacvičování divadelních představení (činoher i operet). Zejména se mu věnovaly spolky v Prostějově, v Litovli a v Olomouci-Hodolanech.

Repertoár pěvecké sbory často přejímaly z oblasti chrámové hudby katolické církve, např. textově vhodné sborové skladby nebo vánoční mše českých skladatelů s českým textem. Další část prováděných skladeb tvořily husitské písně

a nově vznikající skladby např. Jaromíra Urbance (1889–1970), Osvalda Stryka (1895–1948), Hugo Posselta (1891–1955) nebo Josefa Františka Píchy (1889–1977). Světský repertoár tvořily úpravy lidových písní a sborové skladby např. Bedřicha Smetany, Karla Bendla, Josefa Nešvery nebo Josefa Bohuslava Foersterera.

Z uvedeného vyplývá, že všechny pěvecké sbory CČS v tomto regionu vyvíjely největší aktivitu do začátku třicátých let 20. století, poté v ní vytrvaly spolky v Prostějově a Litovli, které si nadále udržovaly dobrou interpretační úroveň.

Důvod tohoto vývoje lze spatřovat ve velkém počátečním nadšení prvních členů CČS ve dvacátých letech 20. století pro novou církev, jež v následujících třicátých letech poněkud zesláblo. K počátečnímu rozvoji některých pěveckých sborů přispívala také určitá rivalita a snaha se vyrovnat s úrovní a kvantitou hudby prováděné v katolických kostelích.

Jako bohoslužebné prostory často sloužily do postavení kostelů sokolovny (v Litovli, Olomouci-Hodolanech a Nákle), školy (Olomouc – kaple učitelského ústavu Komenia, Prostějov – aula gymnázia) nebo sály hostinců (Velká Bystřice). K doprovodu zpěvu měly zde pěvecké sbory k dispozici nejčastěji harmonia, a to i v postupně vybudovaných Husových sborech (Olomouc 1926, Olomouc-Hodolany 1927, Litovel 1927, Velká Bystřice 1937).

I když tyto pěvecké sbory a kroužky sloužily především náboženským obcím CČS svým účinkováním při bohoslužbách, prezentovaly se často v rámci různých akcí i širšímu okruhu posluchačů v závislosti na své interpretační kvalitě a ambicích. Schopnější pěvecké sbory CČS v Prostějově nebo v Litovli se tak svou činností a repertoárem vyrovnávaly místním amatérským pěveckým sborům a obohacovaly kulturní život jednotlivých měst a obcí.

Ingrid Silná

Znáte hudební dílo Zdeňka Lukáše?

Znáte jeho *Liturgické písně*? – Škoda! Napsal je v roce 1991 na texty několika modliteb z Farského liturgie a je zážitek je zhudebněné poslouchat a znovu si je promodlit. Ale spoustu jeho úprav a sborových provedení lidových písní i nahrávek s plzeňským či pražským rozhlasem dozajista znáte, jen o tom nevíte. Tento vynikající hudební skladatel (1928 – 2007), sbormistr a vůbec hudebník

každým coulem byl spjat s naší církví nejen křtem, ale později i přátelstvím s jílovským farářem B. Polinským, jemuž Liturgické písně věnoval. Jsou nahrány na CD, ale můžete si je poslechnout i na webových stránkách, kde sbormistr Zdeněk Vimr skvělým způsobem zpracoval jeho pozůstalost a zpřístupnil ji tak široké veřejnosti: www.zdenek-lukas.cz (tvorba/vokální skladby/liturgické písně). K dílu i osobnosti Zdeňka Lukáše se vrátíme v některém z dalších čísel ČZ.

JW

Jaromír Metyš - kněz a hudebník

Koncem května letošního roku uplyne již 40 let od úmrtí prvního litomyšlského faráře ČČSH a skvělého hudebníka Jaromíra Metyše. V církvi je však stále živě přítomen (alespoň tam, kde se používá Varhanní doprovod Zpěvníku ČČS z r. 1958), neboť vedle dalších skvělých hudebníků (bratři J. Píchy a J. Tomáštika) harmonizoval doprovody asi třetiny našich písní, které poznáte podle iniciál J. M. v závěru notové osnovy. Jako autor hudby je pak uveden u písně č.71 „Pošli mne, Pane, k bratřím mým“ na slova Jaroslava Vyskočila.

Bratr Jaromír Metyš se narodil 9. ledna 1896 v Litomyšli jako druhé dítě sedláře a čalouníka Bohdana Metyše a jeho manželky Boženy, dcery řídícího učitele z neďaleké Pazuchy.

Po 1. světové válce se stává v Litomyšli jednak městským knihovníkem a kronikářem, ale po vzniku ČČS po vlastním uvážení i na popud členů zdejší rady starších se rozhoduje pro kněžskou službu v nově ustavené církvi. Od biskupa Matěje Pav-

bička“ se sólisty Národního divadla v režii Ferdinanda Pujmana a s výpravou Františka Kysely, v roce 1938 opera „Dvě vdovy“ a v roce 1940 „Prodaná nevěsta“. Vedle sbormistrovství ve Vlastimilu však dále působí i jako výborný pianista a vyhledávaný doprovod skvělých instrumentalistů, s nimiž vystupuje nejen na koncertních podiích, ale i v našich sborech.

Po 2. světové válce, když s přáteli navštívil inscenaci Smetanovy opery „Dvě vdovy“ v Jabkonicích, napadlo ho podobné představení uspořádat v Litomyšli při příležitosti oslav 125 let od narození B. Smetany. S tímto nápadem se svěřil dalšímu litomyšlskému rodákovi – Zdeňku Nejedlému, který se pro myšlenku nadchl a svým politickým vlivem pomohl na svět hudebnímu festivalu Smetanova Litomyšl.

Z výše uvedeného je však zřejmé, že vznik festivalu byl jen logickým pokračováním a závřením mnohaleté práce litomyšlských milovníků hudby, a zejména Jaromíra Metyše, jenž při organizaci uplatnil své bohaté zkušenosti, a úspěch vedl k pokračování a dalším ročníkům.

K doplnění obrazu je však třeba zmínit i další setkání se Zdeňkem Nejedlým, k němuž došlo o rok později v roce 1950

v souvislosti s procesem s rektorem Střiteským a litomyšlskými studenty a skauty. Ten postihl i dva syny bratra faráře Jaromíra Metyše – Jaroslava a Karla.

Bratr farář Jaromír Metyš spolu s ostatními rodiči postižených studentů se jel za studenty přimluvit k ministru Zdeňku Nejedlému, ale tentokrát byli hrubě odbyti a odmítnuti. Více se o tom dovíte v knize Martina Jindry „Strážci lidskosti“.

Jelikož tento článek je věnován především hudbě, pak jistě stojí za zmínku to, že hudba Jaromíra Metyše provázela i po jeho

odchodu z Litomyšle v roce 1958. Bohužel se pro něj po odchodu do důchodu nenašlo v Litomyšli bydlení, a tak město, o jehož kulturní rozvoj se tolik zasloužil, musel opustit. Získala tím však Moravská Třebová, kam se přestěhoval.

I zde sice ještě jako farář-důchodce, když bylo třeba, vypomohl v duchovní službě, ale měl teď mnohem více času na hudbu. S místním pěveckým souborem „Smetana“ připravil 13 koncertních večerů z díla B. Smetany a 10 dalších z díla A. Dvořáka za spoluúčinkování předních pěvců z Prahy, Brna a Ostravy. Na oslavu 20 let trvání

zdejšího pěveckého souboru a zároveň na rozloučenou se svou veřejnou činností připravil jubilejní koncert za spoluúčinkování národního umělce Eduarda Hakena. A bylo to opravdu poslední vystoupení, tři dny po něm 31. května 1975 bratr farář Jaromír Metyš zemřel.

Na tomto místě je třeba poděkovat také jeho manželce Marii, která při něm věrně celý život stála a z jejích vzpomínek jsem čerpal. Bez její opory a zázemí, které vytvářela, by bratr farář Jaromír Metyš těžko mohl rozvinout svou činnost v tolika směrech. V duchovenské službě svého otce následovala jeho dcera Božena. Jeho synové pak podělili hudební nadání, starší Jaroslav vedl v Litomyšli swingový orchestr a dlouhá léta věrně sloužil jako varhaník v Husově sboru. Mladší Karel žije v Moravské Třebové a ještě dnes má několik žáků na kytaru. Ze Smetanovy Litomyšle se stal významný hudební festival, po Jaromíru Metyšovi je pojmenována jedna z litomyšlských ulic a na Husově sboru mu byla v roce 2008 odhalena pamětní deska.

Jeden z koncertů letošní Smetanovy Litomyšle v pondělí 29. června v 19.30 hodin by měl být věnován husovské a husitské tematice v české hudbě v souvislosti s 600. výročí mučednické smrti M. Jana Husa. Na pořadu budou díla Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka, Jiřího Smrky a Jaroslava Krčka.

Srdčně vás do Litomyšle při této příležitosti zveme, a budete-li potřebovat pomoci se zařízením ubytování či dalšími věcmi, dejte nám, prosím, včas vědět (ccsh@lit.cz). Věřím, že i tímto způsobem dnes budeme moci navázat na duchovní a hudební tradici, kterou zde rozvíjel bratr farář Jaromír Metyš.

Štěpán Klásek, farář

Foto plakátu Karla Svolinského, archiv Smetanova Litomyšl, o. p. s., ©2014

líka-Gorazda přijímá nejprve jáhenské svěcení v Olomouci a pak kněžské v Přerově. Vedle své náročné duchovenské služby a starosti o litomyšlskou náboženskou obec se však věnuje i hudbě a stává se sbormistrem zdejšího pěveckého sboru „Vlastimil“, v jehož čele stojí po dobu 35 let až do roku 1958. S litomyšlskými zpěváky a hudebníky se nebojí nacvičit ani operní díla. Zvláštní vztah však má k litomyšlskému rodáku Bedřichu Smetanovi – v roce 1934 je v Litomyšli pod jeho taktovkou uvedena Smetanova opera „Hu-

S Markem Vávrou o liturgickém zpěvu

V Českém zápase jsme již mnohokrát připomněli existenci Církevní husitské základní umělecké školy Harmonie, která vznikla pod záštitou pražské diecéze naší církve a sídlí v prostorech Základní školy Bílá v Dejvicích. V r. 2011 si škola připomněla 10 let své existence. V rozhovoru s ředitelem Markem Vávrou jsme při této příležitosti mluvili o zdejší výuce v oboru hudebním, tanečním a literárně-dramatickém, o rodinné atmosféře, která se během let vytvořila mezi pedagogy, žáky i rodiči, i o bohaté koncertní činnosti, například vystoupeních na nejrůznějších církevních akcích. V nedávné době mohli ocenit tuto činnost také návštěvníci úchvatného dětského muzikálu „Prastarý příběh lásky“, vánočního školního vystoupení či koncertu ženského komorního sboru Chrpy. Co se týče hudebního oboru, v němž je nabídka školy nejrozsáhlejší, pozoruhodný je na první pohled „multizánrový charakter“: repertoár zahrnuje žánr lidový, klasický i moderní, jako je jazz, swing, folk, pop a rock, sborový i sólový zpěv. Skutečně výjimečnou oblastí, kterou na jiných školách podobného zaměření nenajdeme, je výuka liturgického zpěvu. Ředitele školy Marka Vávry jsme se tentokrát zptali na odezvu při pořádání liturgických kurzů.

Semináře pořádám pravidelně již od roku 2011 a k dnešnímu dni jich bylo celkem 27. V průměru navštěvuje seminář cca 5 lidí různé věkové struktury. Věnujeme se nácviku správných pěveckých návyků (žebně bráničnímu dýchání, rezonanci, otevírání úst a krku), dále nácviku liturgie ČČSH a písní ze zpěvníku ČČSH, spirituálů a jiných církevních skladeb.

• **Jaká je věková skladba účastníků seminářů? Převládá spíše mládež?**

Semináře navštěvují spíše lidé středního věku. Občas mě kontaktuje nějaký student HITS nebo HTF UK, abych ho naučil liturgii ČČSH, protože se chystá na svěcení. Velmi zajímavá a občas i vtipná byla výuka liturgie ČČSH tří studentů z Keni.

• **Vedete si v tomto ohledu nějakou statistiku?**

Ano, podrobnou. V minulém školním roce se konaly semináře v těchto termínech: 20. září 2013, 11. října 2013, 21. února

2014, 21. března 2014, 11. dubna 2014, 30. května 2014 a 13. června 2014. Seminářů se účastnili duchovní a katecheti různých náboženských obcí ČČSH, zaměstnanci ÚÚR ČČSH, studenti HITS a studenti HTF UK. Duchovní a katecheti byli z těchto náboženských obcí: Praha-Karlín, Praha-Žižkov, Praha-Horní Počernice, Litoměřice, Kladno, Čelákovice, Slaný, Ústí nad Labem, Přelouč, Teplice, Křemže a Kralovice. Celkem se seminářů zúčastnilo 15 lidí. Někteří se zúčastnili pouze jednou, někteří navštěvují semináře pravidelně.

• **Hudba a zpěv je nedílnou součástí církevního života stejně jako třeba hlas zvonu. Oboje podtrhává důstojnou vznešenost bohoslužeb. V této souvislosti se mně okamžitě vybaví velebné tóny varhan. Jak jste na tom s tímhle královským nástrojem? Ovládáte hru na varhany sám?**

Varhany mám velmi rád, ale bohužel na ně hrát neumím. Mám vystudovaný klavír a sólový zpěv. Bohužel nemám ten dar dělat každou rukou něco jiného, natož ještě nohama něco jiného.

Velice děkujeme a přejeme i nadále radost z pokroků účastníků seminářů i všech Vašich žáků. Ať se Vám daří.

Elvis Presley 80

Byla jsem v první třídě, psal se rok 1957 a chodila jsem k tetě na televizi s mrňavou obrazovkou ve velké bedně. Tak se tenkrát říkalo „koukat na bednu“ – pamatujete? A tehdy jsem ho uviděla! Elvise! Zpíval a tancoval a babička mi rukou zakrývala oči, že je to sprosté, a já přesto přes ty prsty ho viděla a nechápala: Proč? Vždyť jen tancuje a není nahý! No a i kdyby? Tak nás přece Pán Bůh stvořil!

Církve tehdy mohutně protestovaly a televize směla Elvise zabírat jen od pasu nahoru. Chodila jsem do náboženství, k prvnímu přijímání, do kostela i za kostel... Jak

si to dát do kupy? Kdo ví, zda i to nebyl jeden z mnoha důvodů jít na teologickou fakultu. No, dodnes je mám ráda: kostel i Elvise. Mnohému mě obojí začalo vyučovat, i když jsem to ještě neuměla pojmenovat. Učilo mě to rozpoznávat rozdíl mezi fundamentálním a fundamentalistickým. Mezi základem – neotřesitelným, nezpochybnitelným a od nás neodvislým – Bohem – a zákonictvím, do kterého církve často upadají ve snaze být jediným pravověrným „ochráncem“ toho základu. Řekla bych, že se Bůh musí smát, když vidí církve v jejich marném úsilí zabrat si ho pro sebe a být jeho arbitrem.

A to nemluvím o radosti, kterou ten tančící

„derviš“ Elvis rozdával, rozdává a rozdávati bude. Na věčné časy? Ještěže, Bože, jsi a máš nás rád!

P. S.: Tok času. Táhne mi na čtyřicítku a babičce na triadevadesát a já ji zastihnu u velké obrazovky, kterák hledí na polonahého Freddy Mercuryho s chlupatou hrudí. Zakrývám jí oči: Babičko, to je přece nemravné! A babička se na mě podívá zdrcujícím pohledem: Když on vypadá jako můj Emil! (Dědečka jsem už nepoznala, ale z fotek vím, že takový kníraní vlasy neměl.) **JŠ**

Husovy sbory v Libereckém kraji

„Sbor má být především prostorem pro rodinu – církevní obec, široký a milý, bez tísně posvátnosti, nepřezdobený, zkrátka rodinný dům vyššího významu, jaký jest a měl by být vrcholem stavebních tužeb naší novodobé demokracie.“ (Josef Štěpánek, 1925) Tímto mottem je uvedena přednáška památkářky Mgr. Petry Šternové o sborech naší církve v Libereckém kraji, která proběhne **ve čtvrtek 19. února od 18 h** v liberecké vědecké knihovně (Velký sál, 2. p.). Účast vám vřele doporučujeme. **red**

Hledáme posily

Pro plánovanou slavnostní bohoslužbu s premiérovým provedením orchestrální verze první Liturgie Karla Farského, která se bude konat v neděli 3. května večer v Brně a kterou přislíbil sloužit br. biskup Juraj Jordán Dovala, hledám posily do orchestru a pěveckého sboru z řad věřících ČČSH i jejich přátel napříč vyznáními. Potřební jsou zejména hráči na všechny smyčcové nástroje (housele, violy, cello, kontrabasy), ale rovněž ochotní zpěváci k doplnění hlasů v pěveckém sboru. Orchestrace není obtížná, party bez problémů zahrají i pokročilejší žáci ZUŠ či dospělí hráči alespoň na této úrovni hry. Cestovné na akci a zpět je propláceno, na případné zkoušky předem přijedu po dohodě se zájemci přímo do NO, ležící nejbližší jejich bydliště. Chcete-li být aktivními účastníky velmi neobvyklého duchovně-hudebního zážitku, ozvěte se mi, prosím, na e-mail: petrvaculovic@seznam.cz. Děkuji!
Petr Vaculovič

Z n á t e z o d p o v ě d' ?

- **Píseň „Radujme se vždy společně“, která pochází z 2. poloviny 15. století, je spojována s počátkem Jednoty bratrské.**

Tato píseň vznikla:

- a: na hradě Křivoklát,
- b: v lesích blízko Kunvaldu,
- c: na tvrzi v Kralicích nad Oslavou.

- **Amsterodamský kancionál je svědectvím, že Jan Amos Komenský je autorem nápěvu i textu mnohých duchovních písní.**

Jedna z těch nejznámějších má 1. slovo:

- a: hloupost,
- b: moudrost,
- c: rozumnost.

- **Píseň „Kde domov můj“ o dvou slokách byla původně součástí:**

- a: filmu Václava Kršky Polka jede do světa,
- b: hry se zpěvy Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka Josefa Kajetána Tyla,
- c: románu Miloše Václava Kratochvíla Evropa tančila valčík.

- **Kdo je autorem písně „Vánoční noc“, jedné z nejznámějších své doby? Jako koleda nezůstala pouze v Čechách, ale rozšířila se i do Evropy.**

- a: Adam Michna z Otradovic,
- b: Antonín Dvořák,
- c: Karel Škréta.

- **Město Jaroměřice nad Rokytnou je spojeno s mnoha významnými osobnostmi, například Jakub Deml, Jaroslav Durych anebo Dr. Vincenc Lesný. Patří mezi ně někdo z níže vyjmenovaných?**

- a: František Václav Míča
- b: Otokar Březina
- c: František Bílek

- **Stavovské divadlo, stavbu klasicistního slohu, jako cíl své cesty nalezneme v jedné z evropských metropolí. Je to:**

- a: Londýn,
- b: Praha,
- c: Vídeň.

- **Ptáme se, kdo žil a tvořil svá díla ve stejné době jako Pavel Křížkovský (1820 - 1885):**

- a: Jan z Dražic,
- b: Gregor Johann Mendel,
- c: Erasmus Rotterdamský.

- **Pavel Haas (1899 Brno - 1944 Osvětim), bratr Huga Haase a významný český skladatel 20. století, měl úplně stejné životní zkušenosti jako:**

- a: Arnošt Goldflam,
- b: Arnošt Lustig,
- c: Arnošt z Pardubic.

- **Na Zbraslavi byla Jaromírem Vejvodou v době 1. světové války napsána „Modřanká polka“. Je známá v souvislosti:**

- a: s letem raketoplánu Discovery v roce 1995,
- b: s vyložením v Normadii v roce 1944 jako tzv. Beer Barel Polka,
- c: s filmem a následně seriálem M.A.S.H. v roce 1972.

- **Dne 20. července 1969 stanuli lidé na povrchu Měsíce. A právě s letem modulu Apollo 11 je spojen:**

- a: úryvek čtvrté básně cyklu Má vlast Bedřicha Smetany,
- b: úryvek opery Z mrtvého domu Leoše Janáčka,
- c: úryvek symfonie č. 9, e-moll Z nového světa Antonína Dvořáka.

Správné odpovědi přineseme v příštím čísle.